

بررسی نقش سازند کارست در وضعیت منابع آب استان مازندران

سیده لاله رضوی، کارشناس ارشد آبخیزداری، شرکت مهندسی مشاور موج گستر زاگرس.

تلفکس: ۰۳۸۱-۲۲۵۲۹۰۷، slrazavi@yahoo.com

چکیده

گسترش زیاد تشکیلات آهکی و تغییرات مداوم وضعیت اقلیمی تشکیلات کارست را به صورت یک پدیده جهانی مطرح نموده، به طوریکه در مناطق مختلف و در شرایط اقلیمی متفاوت این پدیده قابل مشاهده و بررسی می باشد. مجموعه های کارستی یکی از مهمترین منابع آبی در ایران و جهان می باشند و شناخت این مجموعه ها به منظور استفاده هر چه بهتر از آنها کاملاً ضروری است. در این راستا تحقیق حاضر به منظور بررسی وضعیت کارست و نحوه توزیع اشکال کارستی در استان مازندران و نیز مقایسه ضریب رواناب و دبی حداکثر لحظه ای در شرایط یکسان اقلیمی بین دو حوزه آهکی و غیر آهکی انجام شده است. نتایج این تحقیق نشان داد که عمده پراکنش کارست در استان مازندران در محدوده ساری - نکا در شرق مازندران بوده و در این منطقه اشکال مختلفی از پدیده های کارست دیده می شود. ضریب رواناب در حوزه آهکی نکا در شرق مازندران در یک دوره مشترک آماری ۱/۲ برابر ضریب رواناب در حوزه غیر آهکی بهشهر بوده است. دبی ویژه حوزه آهکی نکا برابر ۰/۰۲۴ متر مکعب بر ثانیه در کیلومتر مربع و دبی ویژه حوزه غیر آهکی بهشهر ۰/۰۱۴ متر مکعب در ثانیه در کیلومتر مربع برآورد گردیده است.

واژگان کلیدی: کارست، دبی ویژه، ضریب رواناب، منابع آب، مازندران.

مقدمه

ایران کشوری است دارای آب و هوای خشک و نیمه خشک که میانگین بارندگی سالانه آن در حدود ۲۵۰ میلیمتر بوده که این میزان کمتر از یک سوم بارندگی جهان را شامل می شود (مهدوی، ۱۳۸۱). با وجود کمبود آب در ایران آمار و ارقام نشان می دهد که از آبهای موجود در کشور نیز به نحو درستی استفاده نشده و قسمت عمده ای از آنها از دسترس خارج می شوند. این وضعیت نشان دهنده اهمیت فوق العاده آب در ایران و لزوم شناخت هر چه بیشتر منابع آبی موجود در آن می باشد. در این خصوص منابع آب کارستی از جمله منابع آبی مطمئن و اکثراً تجدید شونده ای هستند که به دلیل عدم شناخت کامل و دشواری دسترسی به آنها نسبتاً محفوظ مانده و در صورتیکه در بهره برداری از آنها کلیه جوانب شناخت و بررسی های فنی به کار گرفته شود می توانند بخشی از نیازهای روزافزون جوامع بشری را برطرف سازند (افراسیابیان